

Burderingsfum, stille Sikkerhed for, at han ikke til en bestemt Tid, men — naar vedkommende Fæsters Dødsfald indtræder, vil udbetale en Capital, der svarer til Differentien mellem Burderingssummen og den af Godseieren selv fastsatte Sum. Han kan altsaa blive nødt til at bebyrde sit Gods med en Række Gjældsforpligtelser, som forfalde paa ubestemte, maaskee for ham ubelejlige Tider. Jeg troer saaledes, at denne Lov lider af saadanne Mangler, at de slet ikke kunne hæves paa det Grundlag, hvorpaa den bevæger sig. Jeg vil forbigaae mange mindre Ting, som at Godseieren skal modtage Betaling i Creditpapirer, hvis Værdi er underkastet Børs-speculationer og Fluctuationer, at han altsaa skal paatage sig den dermed forbundne Hazard. Jeg vil vende mig til en Indvending, som man vil gjøre imod det Hele, idet man vil sige: Taxationerne ville ikke komme til Anvendelse, thi man vil undgaae Taxationen ved frivillige Overenskomster. Jeg troer, at man heri stuffer sig. Frivillige ville Overenskomsterne paa den Maade ikke blive; de ville paa den ene Side være tvungne; men jeg troer desuden, at det vil blive Tilfældet, at nogle Godseiere ville trække sig endnu mere skye tilbage, de ville sige: Vi ville ikke have Mere at gjøre dermed, nu maa Loven skalte og valte, som den vil; Andre ville komme imøde og gjøre Tilbud, men jeg er vis paa, at denne Lov, kastet ud imellem Fæstebefolkningen, med den Udsetelse til Taxation, som den indeholder, vil medføre, at der overalt i Begyndelsen vil blive et saadant Forlangende af Taxationer, for at see, om man ikke saaledes kan opnaae Mere, at man ikke vil være istand til at imødefomme de gjorte Forlangender. Man vil ikke have Kræfter til at udføre Taxationerne, og der vil ikke blot fra Godseierens Side, men — jeg troer — fra Fæstebefolkningens Side indtræde en complet Standsning i de frivillige Overenskomster. Jeg vil nødig tilføje, fordi jeg ikke veed, hvorledes Erklæringen i den Henseende kan falde, at en saa indgribende Lov aldrig burde udgaae uden at have Regjeringens fulde Understøttelse; men jeg vil gaae videre, jeg vil sige, at en saadan Lov aldrig burde udgaae uden at være

forelagt af Regjeringen. En saadan Lov, som Regjeringen ikke har Mod til at forelægge, og som gaaer ud paa at underkaste for 42 Mill. Rdlr. privat Eiendom Taxation, det er en Lov, der kun er skiftet til at rokke Staten i dens Grundvold. Den rokker Overbeviisningen om Sikkerheden, hvori man bør leve under Loven og Regjeringen som holdende og bærende Loven. At en saadan Lov gaaer igjennem, jeg vil ikke blot sige med en lunt Understøttelse, men gaaer igjennem, uden at Regjeringen har havt Billie og Mod til at tage den i sin Haand, det vil paatrykke Loven hos den ene Side af Befolkningen, som den angaaer, det Stempel, at det er en ubillig og uretfærdig Lov, som Regjeringen kun havde modtaget, fordi den ikke havde kunnet Andet; thi havde Regjeringen den mindste Overbeviisning om, at Loven var retfærdig, saa troer jeg, at Regjeringen ikke i et saadant Anliggende turde lade nogen Anden gjennemføre den. Jeg troer altsaa ogsaa, at i den Henseende er Loven at forkafe. Jeg beklager, at Loven er kommen frem, jeg beklager hvad man synes mig, har kaldt dette Stormløb med Fæsteloven, thi jeg seer dert den egentlige Hindring for at faae en Fæstelov. Hvi lode derimod denne Sag i saa Aar, da kunde Regjeringen tage den i sin Haand uden at blive misforstaaet, da vidste man, at det var Regjeringen, der tog den i sin Haand, og man kunde da være overbevist om, at det ikke skete under et Tryk. Der vilde da fra flere Sider, fra Sider, som man ikke skulde overse, ikke kunne paastiges Regjeringen, at den handlede anderledes end efter sin egen Overbeviisning. Hvi lode Loven i nogle Aar, saa vilde der være givet Regjeringen Midler til at forberede den og skaffe den Indgang hos den anden Side, som, om den end er mindre i Antal, dog, hvad Eiendomsrettigheder angaaer, er den fuldt overveiende. Regjeringen vilde da kunne skaffe Forholdsreglen Indgang. Vi ere vedblevne med at stimulere en Frygt og en med Frygten maaskee blandet Trods, men vi ere i alt Fald vedblevne og vedblive endnu, saalænge vi i hver Samling fremkomme med denne Lov og fremkomme med den i denne Form, at holde en Frygt og en Modstand vaagen,